

- LÉKAŘSKÁ KOMISE -
DOPORUČENÍ Č. 4

PREVENTIVNÍ PŘEDEPISOVÁNÍ
LÉKŮ PRO LAIKY DO EXPEDIČNÍ
LÉKÁRNY

3/2007

LK ČHS

PREVENTIVNÍ PŘEDEPISOVÁNÍ LÉKŮ PRO LAIKY DO EXPEDIČNÍ LÉKÁRNY

Doporučení Lékařské komise ČHS
č. 4

Právní hlediska podávání léků osobami bez lékařského vzdělání

Podávání léků za účelem zvýšení výkonnosti a dosažení sportovního cíle je doping!

1. Řada léků doporučených k použití v situacích nouze v horách je pouze na lékařský předpis. Pokud je tento lék předepisován lékařem k jiným než léčebným účelům, např. pro profylaktické použití (do cestovní lékárny výpravy), musí být v lékárně zaplacen v hotovosti. Není legální předepisovat v tomto případě lék „na účet zdravotní pojišťovny“.
2. Lékař, který lék do cestovní lékárny předepisuje, zpravidla „konzultující“ lékař, se musí přesvědčit, že laik bude umět lék správně použít, bude znát indikaci pro podání, dávkování i rizika. Je vhodné, aby poučení podepsal. V opačném případě a zj. v situacích s právní dohrou, mohou lékaři hrozit značné odpovědnostní důsledky.
3. Podáním léku na předpis překračují nelékaři své kompetence a celosvětově platné právní názory. Z právního hlediska je podávání léků výlučně lékařská činnost a laik se tak de iure dopouští ublížení na těle.
4. Jedinou výjimkou je tzv. ospravedlnitelný tísňový stav, tzv. „krajní nouze“, kdy osoba na základě svých znalostí a za použití dostupných prostředků může odvrátit poškození hrozící jiné osobě a překročit svou kompetenci. Bohužel tato „krajní nouze“ není považována za obecné pravidlo a je posuzována konkrétně a individuálně, případ od případu. Pro vlastní právní ochranu se doporučuje situaci dokumentovat, uvést svědky a protokol si nechat nemocným podepsat.

MUDr. Ivan Rotman, Lékařská komise ČHS, zpracováno podle Dr. med. Thomase Küppera (Aachen) v Lehrskriptum Rakouské společnosti pro alpskou a výškovou medicínu v roce 2002, upraveno. Lékařská komise ČHS a Společnost horské medicíny 2006

Odjíždím na expedici, chystám se do hor

- **Co dělat, když potřebuji léky, které může předepsat a podat jen lékař, tak abych nedostal ani sebe ani předepisujícího lékaře do konfrontace se zákonem?**

Příprava pobytu mimo civilizaci přináší s sebou nutnost i lékařského zabezpečení a vybavení expediční lékárníčky. Protože řada léků s sebou nese riziko vedlejších účinků, nebo zdravotní rizika z nevhodného použití, patří pouze do rukou zkušeného lékaře.

Přesto může nastat situace, kdy se dostaneme do život ohrožující situace bez možnosti svěřit se do rukou lékaře. V okamžiku ohrožení života je ospravedlnitelné použít lék, který je na lékařský předpis, protože riziko z nežádoucích účinků nebo nevhodného použití je menší, než riziko z nečinnosti.

Aby laik mohl použít lék na předpis musí vědět, že:

1. Léky předepisované do expediční lékárníčky nemohou být hrazeny zdravotní pojišťovnou, ale plně tím komu jsou předepsány. Nejsou totiž předepisovány za účelem bezprostředního léčení, ale preventivně (do zásoby).
2. Člověk, který žádá o předepsání léků je také zodpovědný za jejich případné použití. Předpokládá se, že léky jsou určeny pro jeho vlastní použití.

To s sebou nese následující:

- A. Poučení lékařem o pravidlech a možných rizicích použití léků o které žádáme. Ve většině případů půjde zřejmě o léky na nemoci způsobené výškou a antibiotika. Povinností lékaře je žadatele poučit a povinností žadatele je stvrdit toto poučení podpisem.
- B. Vyšetření zdravotního stavu žadatele. Je třeba provést vyšetření Vašeho zdravotního stavu (dle zákona lék nelze předepsat bez vyšetření). Rozsah a typ vyšetření se odvíjí od typu aktivity, místa kam žadatel jede, věku žadatele a jeho předchozího zdravotního stavu. Je v zájmu každého, aby toto vyšetření nepodcenil. Ostatně, pro léky jdeme proto, že předpokládáme budoucí problémy. Je proto rozumné problémům předcházet již před odjezdem (a třeba i neodjet). V případě odhalených zdravotních problémů je možné, že Vás lékař pozve na vyšetření opakovaně, nebo doporučí ke specialistovi. Vyšetření by mělo odpovědět na otázku, zda odjezd na plánovanou akci není v rozporu se zdravotním stavem žadatele a neohrožuje jej na životě.
- C. Úhrada za vyšetření. Poučení o rizicích i vyšetření jsou všechno činnosti nad rámec „bezplatné“ zdravotní péče. Proto jsou hrazeny žadatelem platbou v hotovosti. Cena se odvíjí od typu, délky a počtu potřebných vyšetření. Cena se obvykle může pohybovat v mezích 500-3000 Kč. Uvědomme si, že cenu můžeme ovlivnit tím jak s lékařem spolupracujeme. Jestliže k lékaři chodíme pravidelně a zná náš zdravotní stav, nemusí řadu vyšetření provádět. Vyšetření tak bude levnější. Jestliže nás však lékař vidí poprvé a nezná naši anamnézu, nemá zdravotní dokumentaci, je nucen vyšetřit žadatele komplexně a vyšetření bude dražší. Je nutné si vše domluvit předem telefonicky a informovat se o potřebných náležitostech - ušetříme tak čas sobě i lékaři o zbytečnou návštěvu. Lékař je naším partnerem a ne tím, kdo nás nechce nikam pustit a ještě na nás vydělat peníze.

Shrnutí:

Chceme-li preventivně předepsat léky, které jsou pouze na lékařský předpis, je nutné podle zákona:

- ✓ Absolvovat lékařské vyšetření.
- ✓ Být poučen o povaze předpokládaných onemocnění, použití konkrétních léků, o jejich nežádoucích účincích a rizicích spojených s jejich podáním. Toto vše stvrdit svým podpisem.

Co mám tedy udělat:

1. Navštívit vhodného lékaře (viz seznam – Příloha č. 1)
 - a. Nechat se poučit o možných zdravotních rizicích, použití léků na ně a potvrdit to podpisem (formulář - Příloha č. 2)
 - b. Nechat si udělat vyšetření (opět si nechat udělat záznam do formuláře)
 - c. Zaplatit lékaři v hotovosti za vyšetření (nehradí pojišťovna)
2. Vyzvednout si předepsané léky a zaplatit je v hotovosti (nehradí pojišťovna)

Toto vše lze absolvovat u jednoho lékaře (poučení, vyšetření a předepsání léků), nebo např. u více. Jeden lékař poučí, druhý (specialista) provede vyšetření a předepíše léky. Proto formulář obsahuje kolonky, které jednotlivé lékaře informují co vše již bylo provedeno. Formulář se stává součástí zdravotnické dokumentace.

Další informace:

Absolvovat vyšetření u vašeho praktického nebo specializovaného sportovního lékaře před odjezdem na expedici by měla být morální povinnost každého účastníka ke svému zdraví. V případě chronických onemocnění je na zvážení vašeho ošetřujícího lékaře, zda je předpokládaná aktivita pro vás vhodná a zda vás neohrozí na životě. Je nutné předem kompenzovat vaše chronická onemocnění a vyzvednout si pravidelně užívané léky v dostatečném množství. V případě plánování expedice je také nutné se v dostatečném časovém předstihu informovat o povinných očkováních a nechat si vystavit mezinárodní očkovací průkaz. Informace o očkování najdete na Krajských hygienických stanicích. Na expedici se mohou vyskytnout onemocnění i traumata, se kterými si jako laici nebudete vědět rady. Z tohoto důvodu doporučujeme účast expedičního lékaře!

Další informace a doporučení najdete na webových stránkách:

www.horosvaz.cz

www.volny.cz/i.rotman